

Stenografični zapisnik

dvanajste seje

deželnega zbora kranjskega

v Ljubljani

dné 13. oktobra 1888.

Stenographischer Bericht

der zwölften Sitzung

des krainischen Landtages

zu Laibach

am 13. October 1888.

Nazoči: Prvosednik: deželni glavar dr. Josip Poklukar.
— Vladni zastopnik: c. kr. deželni predsednik baron Andrej Winkler. — Vsi članovi razun: knezoškof dr. Jakob Missia, baron Oton Apfaltrern, Janko Kersnik, baron Leopold Liechtenberg, dr. Makso Samec, dr. Jožef Vošnjak, baron Alfons Zois.

Dnevni red:

1. Branje zapisnika XI. deželno-zborske seje 11. oktobra 1888.
2. Naznanila deželno-zborskega predsedstva.
3. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji konservatorista Josipa Pajsarja na Dunaji za podporo.
4. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji Andreja Rovška gledé podpore za izvežbanje v kiparstvu.
5. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji občine Ustija zavolj podpore za občinsko pot.
6. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji občine Črni Vrh zavolj podpore za občinsko pot.
7. Ustno poročilo finančnega odseka gledé deželnega doneska za Dolenjsko lokalno železnico (k prilogi 58.).
8. Ustno poročilo upravnega odseka o prošnji občine Loški Potok za uvrstitev Loškopotoške okrajne ceste med deželne ceste.
9. Ustno poročilo upravnega odseka o statutu in programu za deželno vinarsko, sadjarsko in poljedelsko šolo na Grmu (k prilogi 39.).
10. Ustno poročilo odseka za letno poročilo o
 - a) § 5 letnega poročila «občinske zadeve»;
 - b) § 3 letnega poročila «deželno-kulturne in zdravstvene zadeve».

Anwesende: Vorsitzender: Landeshauptmann Dr. Josef Poklukar. — Vertreter der k. k. Regierung: Landespräsident Andreas Baron Winkler. — Sämmtliche Mitglieder, mit Ausnahme von: Fürstbischof Dr. Jakob Missia, Otto Baron Apfaltrern, Johann Kersnik, Leopold Baron Liechtenberg, Dr. Max Samec, Dr. Josef Vošnjak, Alfons Baron Zois.

Tagesordnung:

1. Lesung des Protokolles der XI. Landtags-sitzung vom 11. October 1888.
2. Mittheilungen des Landtagspräsidiums.
3. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über das Subventions-gesuch des Conservatoristen Josef Pajsar in Wien.
4. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über das Subventions-gesuch des Andreas Kovšek behufs Ausbildung in der Bildhauerkunst.
5. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über die Petition der Gemeinde Ustia um Subvention für die Gemeindeftraße.
6. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über die Petition der Gemeinde Črni Vrh um Subvention für die Gemeindeftraße.
7. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses betreffend den Landes-beitrag für die Unterfrainer Localbahn (zur Beilage 58).
8. Mündlicher Bericht des Verwaltungsausschusses über die Petition der Gemeinde Laferbach um Einreihung der Laferbacher Bezirks-straße in die Kategorie der Landesstraßen.
9. Mündlicher Bericht des Verwaltungsausschusses über das Statut und Programm der Landes-Wein-, Obst- und Ackerbauschule in Stauden (zur Beilage 39).
10. Mündlicher Bericht des Rechenschaftsberichts-ausschusses über
 - a) § 5 des Rechenschaftsberichtes «Gemeinde-Angelegenheiten»;
 - b) § 3 des Rechenschaftsberichtes «Landeskultur» und Sanitäts-Angelegenheiten».

Seja se začne ob 10. uri 30. minut dopoldne.

Beginn der Sitzung um 10 Uhr 30 Minuten vormittags.

Deželni glavar:

Potrujem sklepčnost slavne zbornice in otvarjam sejo. Gospoda tajnika naprosim, da prečita zapisnik zadnje seje.

1. Branje zapisnika XI. deželno-zborske seje 11. oktobra 1888.

1. Lesung des Protokoll's der XI. Landtags-Sitzung vom 11. October 1888.

(Tajnik Pfeifer bere zapisnik XI. seje v slovenskem jeziku. — Secretär Pfeifer verliest das Protokoll der XI. Sitzung in slovenischer Sprache.)

Deželni glavar:

Wird gegen die Fassung des Protokoll's irgend eine Einwendung erhoben?

Želi kdo gospodov kak popravek v ravnokar zaslišanem zapisniku?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Ako ne, izrekam, da je zapisnik zadnje seje potrjen.

2. Naznanila deželno-zborskega predsedstva.

2. Mittheilungen des Landtagspräsidiums.

Deželni glavar:

Naznanjati mi je, da je gospod poslanec baron Liechtenberg oglašen bolnega, torej se izpričuje, da ni navzoč pri današnji seji.

Gospod poslanec Kersnik naznanja, da je po nujnih rodbinskih zadevah zadržan udeležiti se današnje seje.

Dalje naznanjam, da je slavna deželna vlada poslala dopis, zadevajoč vodne zgradbe pri Stožicah. Usojam si ta dopis izročiti gospodu načelniku finančnega odseka, da ga oddá onemu gospodu, ki je prevzel poročilo o zadevi, o kateri smo že zadnjič govorili gledé zgradbe Savskih bregov pri Stožicah.

Dalje izročam prošnjo, ki se glasi: Unterstützungverein für Hörer an der k. k. Hochschule für Bodencultur in Wien bittet um Subvention.

(Izroča se finančnemu odseku. — Wird dem Finanzausschusse zugewiesen.)

Gospod poslanec ces. svètnik Murnik izroča prošnjo Hubada Mateja, konservatorista na Dunaji, za podporo 200 gld.

(Izroča se finančnemu odseku. — Wird dem Finanzausschusse zugewiesen.)

Preidemo k tretji točki dnevnega reda, in naprosim gospoda poročevalca, da o njej poroča.

3. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji konservatorista Jožefa Pajsarja na Dunaji za podporo.

3. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über das Subventionsgesuch des Conservatoristen Josef Pajsar in Wien.

Poročevalec Klun:

Slavni zbor! Jožef Pajsar, rojen Ljubljčan, se je podal na Dunaj v konservatorij, da bi se tam v petji izuril. Kakor v svoji prošnji pravi, dostal je poskušnjo dobro in je bil kot konservatorist sprejet. Premoženja sam nima nobenega, mati njegova in njegovi sorodniki tudi ne. Dobil je nekaj podpore od drugih dobrih gospodov, ali primanjkuje mu velika svota, katera mu je potrebna na Dunajskem konservatoriji, namreč znesek 180 gld. na leto. Zato se je s prošnjo obrnil do deželnega zbora, naj bi mu plačal vsako leto ta znesek, da bi se mogel tam izobraževati, sicer ne bi bil v stanu konservatorija zvršiti. Prošnjo njegovo podpira profesor Dunajskega konservatorija Jožef Gänsbacher, ki ga priporoča in hvali, da ima že nekoliko znanja v petji in lep, krepak glas ter se kaže prav nadarjenega mladenča. Nekateri gospodje so mislili, da bi se dalo temu nadopolnemu mladenču pomagati s tem, da bi se od strani deželnega zastopa obrnili s prošnjo do konservatorija, da bi mu znižalo šolnino na polovico, ker se ravno pri nadarjenih mladenčih šolnina res znižuje, ter da bi deželni odbor prevzel plačevanje za toliko časa, kolikor obiskuje konservatorij. Drugi gospodje so ugovarjali, da dežela ne more sprejemati takih stroškov in ne more podpirati ljudi, od katerih ni pričakovati, da bi se po svojem izobraženju mogli rabiti v korist dežele, kajti to je znano, da bode dobro izobražen pevec drugod iskal službo in ne doma, ker takih zavodov tukaj še nimamo, zato finančni odsek z večino priporoča:

Slavni zbor naj sklene:

Prošnja konservatorista Josipa Pajsarja na Dunaji za podporo se ne usliši.

(Obvelja brez debate. — Wird ohne Debatte angenommen.)

4. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji Andreja Rovška gledé podpore za izvežbanje v kiparstvu.

4. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über das Subventionsgesuch des Andreas Rovšek behufs Aus- bildung in der Bildhauerkunst.

Poročevalec Klun:

Poročati mi je še o drugi prošnji v imenu finančnega odseka, namreč o prošnji Andreja Rovška zaradi podpore za izvežbanje v kiparstvu.

Prosilec je rojen v Moravčah in se je praktično kot samouk izuril v podobarstvu. Gospodje, katere zanima njegovo delo, zamorejo si ogledati v prvi sobi kip, katerega je izdelal, namreč glavo Kristusovo. Prošnji je dodal razen tega več načrtov. Delal je doslej praktično pri gospodu Vurniku v Radovljici, ki mu je dal dobro spričalo, reksi, da je bil vedno priden in poštenega vedenja. Ravno tako so mu dali spričala načelniki farnih uradov, kjer je imel kako reč opraviti, in ki ga vsi hvalijo. Tudi kip, katerega sem popred omenjal, kaže, da je ta mladi človek res nadarjen in bi bilo želeti, da bi se v kiparstvu še bolj izuril. Kar on misli, da bi šel namreč na akademijo na Dunaj, ni mogoče, ker ni dovolj izobražen in se še ne more skazati, da je dovršil drugi razred ljudske šole. Tudi ne zna nemškega jezika, ki je na Dunaji potreben. Finančni odsek pa je mislil, da se tako nadarjenemu in spretnemu delavcu ne sme zapirati pot, da bi se dalje izobrazil; zato je mislil, da bi bilo zanj zadosti, ako bi se mu morebiti dala prilika, da bi zamogel obiskovati obrtno nadaljevalno šolo tukaj v Ljubljani, ki je spojena z realko. Vodja realke ga doslej ni hotel sprejeti v to šolo, ako bi se pa deželni odbor obrnil do njega, bi ga gotovo sprejel in tam bi se tudi toliko izuril v risanju, da bi mu bilo mogoče napredovati v svoji umetnosti. Denarne podpore za sedaj ne potrebuje, ker kot pomočnik dela pri gospodu Vodniku; ako bi pa potreboval kako denarno podporo, bi se mu dovolila iz tistega zneska, kateri je odmerjen za obrtne namene; zatorej predlaga finančni odsek:

Slavni zbor naj sklene:

Prošnja Andreja Rovška, podobarskega pomočnika, se izročča deželnemu odboru z naročilom, naj mu pripomore k vstopu v napredovalno obrtno šolo v Ljubljani ter mu v slučajih, ako bi se pokazala potreba, dovoli nekoliko podpore iz kredita, odločenega za obrtne namene.

(Obvelja. — Angenommen.)

5. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji občine Ustija zavolj podpore za občinsko pot.

5. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über die Petition der Gemeinde Ustja um Subvention für die Gemeindefstraße.

Poročevalec Detela:

Slavni zbor! V imenu finančnega odseka mi je poročati o prošnji občine Ustija za podporo iz deželnega zaklada za gradenje nove občinske ceste. V tej prošnji občina, oziroma občinski zastop poudarja, da edina vozna pot, po kateri so stanovalci občine Ustja vozili in do državne ceste prišli, je bila doslej po nekem, na Primorskem v ravnini ležečem pašniku, in sicer semtertje, kakor se je komu zljubilo, brez kake vzdrževane stanovitne poti. Sedaj pa, ko so lastniki teh pašnikov, in sicer občini sv. Križ in Ajdovščina, te pašnike med

seboj posamezno razdelili, so določili za vožno pot občini Ustja nek od vode izdolben graben, po katerem je pa vsaka vožnja nemogoča.

To pot, katera pelje po jako mlakastem in močvirnem svetu, popraviti in posuti, pa ni nikakor mogoče; kajti ta črta, katera je več nego 4 kilometre dolga, prouzročila bi velikih stroškov, ker bi se namreč moral gramoz ali šuta za posipanje in popravo te poti več kakor pol ure daleč voziti. Tudi bi se moral na tej črti velik most zgraditi čez potok Hočevec.

Druga, tudi nekoliko doslej rabljena, okoli 4800 metrov dolga pot, katera pelje čez potok Hočevec in reko Hubelj, se pa radi povodnji, katera pri količkaj deževji nastane, ne more nikakor zgraditi, in to tem menj, ker je jako nevarna in bi bila zopet dva mostova in to čez potok Hočevec in reko Hubelj potrebna, katera bi stala gotovo kakih 4500 gld.

Ti cestni progi popravljati in v dobrem stanu vzdrževati je skorej nemogoče, kajti zavolj vednih povodenj, ktere skorej pri vsakem deževji nastanejo in gramoz odnašajo, kazala bi se potreba, jih vedno posipati, kar bi pa dotičnim stanovalcem prouzročevalo mnogo stroškov, truda in dela.

Uvidevsi in spoznavši potrebo, da nima vsled geografične lege nizko ležeča občina Ustija razen omenjenih slabih in za promet popolnoma nesposobnih poti nobene zveze s kako državno ali skladovno cesto, ter spoznavši veliko potrebo in korist občini, ako bi se zgradila nova cesta do bližnje državne ceste, oziroma do trga Ajdovščina, sklenil je občinski odbor občine Ustija v seji dne 14. januarja 1885, da je deloma po nekem starem poljskem potu, deloma po novem zgraditi nova občinska cesta do trga Ajdovščine.

Prošnji je priložen načrt in proračun stroškov, iz katerega je razvidno, da bode stala zgradba 4319 gld. 88 kr. Ker bodo občani opravljali tlako, katero cenijo na 2337 gld. 59 kr., ostane še za napravo mostu in za druga dela 1982 gld. 29 kr., katere svote občina Ustija sama ne more zložiti. V prošnji se sklicuje na velike troške, katere je imela zadnja leta; popravljali so namreč farovžko poslopje, kar je stalo 985 gld., za obzidanje pokopališča so potrosili 650 gld., za popravo cerkve 400 gld., dalje so zgradili novo šolo, za katero so plačevali po 50% doklade na neposredne davke ter bodo še morali od leta 1888 do 1891 po 33% plačevati v to svrhu, da povrnejo posojilo 1000 gld., katero so dobili za zgradbo šole iz deželnega zaklada.

V prošnji nadalje poudarjajo, da je Ustija mala občina, katera plačuje samo 745 gld. direktnega davka na leto, da torej ni mogoče, ker se je tako obremenila, da bi plačala tudi troške za dotično novo cesto.

Okrajno glavarstvo v Postojni podpira to prošnjo prav toplo, potrjuje vse, kar je občina navedla in poudarja, da so troški, katere je imela občina zadnja leta za zgradbe in katere sem že pred omenil, znašale 6- do 7000 gld., torej reprezentuje to več kakor 800% direktnih davkov.

V finančnem odseku se je vprašanje gradnje te ceste obširno razpravljajo, ker gre tukaj za zgradbo občinske ceste, katera bode deloma izpeljana po Primorskem ozemlju, in poudarjalo se je, da ne gre sub-

vencijonirati zgradbe ceste, deloma izpeljane po zemljišči druge kronovine. Iz načrta pa je razvidno, da blizu polovica te črte spada vendarle na ozemlje Kranjske dežele in da poglavitni troški, tehnična dela i. t. d. zadevajo ta del črte, ki leži na Kranjskem ozemlju. Torej pomislek, da se zarad pred omenjenega razloga ne bi smela podpora dovoliti, ni utemeljen, ker se bo dovolila podpora le za zgradbo onega dela ceste, ki leži na Kranjskem. Pomislek pa je ta, da bodo morebiti zapreke glede zvršitve ceste na Primorskem ozemlju, ker ni znano, ali bodo odstopili dotični posestniki za to zgradbo potrebna zemljišča. Zatorej se finančni odsek ni odločil brezpogojno za podporo te cestne zgradbe, ker je treba, da se deželni odbor pretresuje vprašanje, ali se bode mogla zgradba zvršiti tako, kakor je načrtana. Finančni odsek pa smatra potrebno, da se ta črta dogotovi, ker je gotovo, da si občina ne bi naložila tako velikega bremena, ako ne bi bila ta cestna zgradba neobhodno potrebna.

Nasvet finančnega odseka se torej glasi:

Deželnemu odboru se naroča, da v tej zadevi še potrebno poizveduje, ter v slučajih ugodnega uspeha tega poizvedovanja dovoli podporo v najvišjem znesku 600 gld.

Poslanec Lavrenčič:

Ker je gospod poročevalec dobro pojasnil stvar in našteval številke, v kakošnem položaju je ta občina Ustija, koliko da je izdala, koliko je zidala v kratkem času, mi ni treba tega vnovič poudarjati. Vendar se mi pa zdi vredno, da pojasnujem posebno sunnjo, katero je finančni odsek imel pred sabo, da bode šla ta cesta večjidel po Primorski zemlji. Res je, da bode tudi tam šla, ali ni skorej drugače mogoče bilo, nego da se tako napravi. Pot je tam najkrajša, gre po trdnem svetu, o čemur sem se prepričal kot načelnik cestnega odbora, ki sem bil tje povabljen. En del prihodnje ceste pa je že sedaj navaden kolovoz, ki tudi pelje večinoma po Primorskem delu. Tam ne bode treba drugega, kakor nekoliko razširiti in posuti. Kar pa to zadeva, da ne bi bilo treba čez Ajdovščino iti, potem bi bilo treba ogromnih troškov, treba bi bilo napraviti most čez reko Hubelj, in sicer na mestu, kjer je struga mnogo širja nego tam, kjer pelje državna cesta čez njo. To pa bi več stalo, nego cela cesta. Razen tega bi bilo treba še mostu čez drug potok, in tudi to bi stalo mnogo. Ker pa Ušanom bolj kaže, občevati z Ajdovščino kakor z Vipavskim trgom, so si izvolili najboljšo črto.

Ker se je pa finančni odsek izrazil tako, da bode treba še pogojno postopati, ali je res ali ne, da bodo hoteli dotični posestniki odstopiti zemljišče, lahko povem, da sem sam povpraševal. Reklo se mi je naravnost, da je že vse uravnano. Tudi cestni odbor sam se je prepričal in razvidel veliko potrebo te ceste za občino, ki je sedaj popolnoma brez vsake poti, ob deževnem času ne more nihče do njih. Cestni odbor je tudi sklenil iz okrajne blagajnice dati podporo. Svota 600 gld., katero nasvetuje odsek, se mi zdi itak še zelo majhna, pa ne bom nasvetoval višje svote, ampak le priporočam deželnemu odboru, naj rešitev te zadeve pospešuje kolikor mogoče.

Deželni glavar:

Želi se kdo besede k predlogu finančnega odseka? (Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Ker se nihče ne oglasi, prestopimo k glasovanju. Prosim torej gospode, kateri pritrdijo predlogu finančnega odseka, naj blagovolé ustati.

(Obvelja. — Angenommen.)

Predlog je sprejet. Prestopimo k 6. točki dnevnega reda.

6. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji občine Črni Vrh zavolj podpore za občinsko pot.

6. Mündlicher Bericht des Finanzanschlusses über die Petition der Gemeinde Črni Vrh um Subvention für die Gemeindefraße.

Poročevalec Detela:

Občina Črni Vrh pri Polhovem Gradcu prosi podporo za popravo občinskih potov. V tej prošnji navaja županstvo, da je vsled silnih povodnj ceste, katera veže občino Črni Vrh s Polhovim Gradcom, oziroma z okrajno cesto, popolnoma uničena in da je skrajna potreba, da se pot popravi. V tej prošnji ni natanko razloženo, koliko dolgosti ima dotična proga in koliko bodo troški znašali, s kratka, prošnja je brez vsake podlage, katera bi bila potrebna, da bi finančni odsek stavil o tem meritorične predloge, in nameravalo se je, prošnjo odbiti, ker ni utemeljena tako, da bi se moglo ozirati na njo. Poudarjalo pa se je tudi v finančnem odseku, da je res, da je ta občina v hribih, da nima zveze z okrajno cesto, da pa sklada zmiraj k dokladam za okrajne ceste, da torej zdržuje druge ceste, sama pa še dobre zveze s to okrajno cesto nima, da torej vendar ne gré, da bi se prošnja prezirala popolnoma. Glede na to pa, da na tako malo utemeljeno prošnjo ni mogoče dovoliti podporo v gotovem znesku, finančni odsek nasvetuje:

Slavni deželni zbor naj sklene:

Deželnemu odboru se izroči ta prošnja v preiskavo in primerno rešitev.

(Obvelja — Angenommen.)

7. Ustno poročilo finančnega odseka gledé deželnega doneska za Dolenjsko lokalno železnico (k prilogi 58.).

7. Mündlicher Bericht des Finanzanschlusses betreffend den Landesbeitrag für die Unterkrainer Localbahn (zur Beilage 58.).

Deželni glavar:

Gospod poročevalec o tej točki se je pri meni oglasil, da je tako prehlajen, da ne more govoriti, torej odstavim to točko z današnjega dnevnega reda in prestopimo k 8. točki.

8. Ustno poročilo upravnega odseka o prošnji občine Loški Potok za uvrstitev Loškopotoške okrajne ceste med deželne ceste.

8. Mündlicher Bericht des Verwaltungsausschusses über die Petition der Gemeinde Laferbach um Einreihung der Laferbacher Bezirksstraße in die Kategorie der Landesstraßen.

Poročevalec Višnikar:

Slavni zbor! Poročati mi je v imenu upravnega odseka o prošnji občine Loški Potok za uvrstitev Loškopotoške okrajne ceste med deželne ceste, oziroma za dovolitev mitnice in letne podpore 1000 gl.

V prošnji, katero je podpisal občinski zastop občine Loški Potok, navaja se, da je ondotna okrajna cesta 11.651 m dolga, da pride na goldinar direktnega davka 4.96 m, blizu 5 m ceste vzdrževati. Prosilci dalje trdijo, da je na tej cesti toliko prometa, kakor nikjer na Kranjskem, razen na cesti Bloška Polica-Rakek, da se izvažajo les iz 4 parnih žag na tisoče voz tramov, oglja, dog in živeža, da se je samo iz velike parne žage na Hribu zvozilo letos od 1. januarja do 30. septembra več nego 3000 voz lesa. Dalje navajajo, da ta les vozijo navadno tuji vozniki iz Loškega in Logaškega okraja, domači vozniki pa se pečajo večinoma z vožnjo lesa in kreljev iz gozdov do parnih žag, t. j. do okrajne ceste, tako da okrajno cesto malo rabijo, a popravljati jo morajo sami. Vzdrževanje te ceste je tako silno drago, ker jo morajo po tri- do štirikrat na leto posipati. Priznavati se mora v obče, da so te okolsčine resnične, znane so tudi meni osobno.

Za zboljšanje cest se je storilo zadnja leta tam veliko, napravili so več zidov, skarp i. t. d., a še mnogo treba, da se spravi cesta v prometu primerno stanje. Razen okrajnih cest morajo Potočani vzdrževati tudi mnogo občinskih cest in potov. Zarad tega jim je dovolil slavni zbor lanskega leta 22. decembra podpore za letošnje leto 500 gl. iz deželnega zaklada.

V sedANJI prošnji prosijo proštelji prvič, da bi se ondotna okrajna cesta uvrstila med deželne ceste, ali pa, da bi se jim dovolila mitnica, ker menijo, da bi se s to vzdrževanje lahko poravnalo, tretjič prosijo, dokler se eno ali drugo ne zvrši, za letno podporo po 1000 gl.

Gledé prvega zahtevanja odstopil je že lanskega leta slavni zbor neko prošnjo deželnemu odboru, naj se na njo ozira pri načrtu nove postave o vzdrževanju deželnih cest. Ker dotični, v zadnjem zasedanju skleneni zakon ni dobil Najvišega potrjenja, torej takega zakona nimamo, bil je odsek mnenja, da z ozirom na lanski sklep ne stavi drugega predloga.

Gledé prošnje za dovoljenje mitnice pa je bil upravni odsek mnenja, da tej želji nikakor ni ustreči, kajti ne dá se tajiti, da mitnice gotovo ovirajo promet, podražujejo voznino. Ravno v Ribniškem okraji je cestni odbor lanskega leta soglasno sklenil, naj se edina mitnica v Podklanci odpravi, torej ne gre, jo zopet na drugem kraji dovoliti. Želeti je, da bi se povsod za-

preke ob cestah, ki zadržujejo promet, odpravile, ne pa stavljale nove zapreke.

Gledé tretje prošnje, da bi se dovolila podpora 1000 gl., je upravni odsek mnenja, da je vsaj deloma opravičena, kajti sedaj rabijo največ to cesto lastniki velikih parnih žag, katerih nahajamo 4 v Loškem Potoku in te sedaj nič ne konkurirajo pri popravljanju cest *in natura*. Ako se novi zakon sprejme, bode ta razlog odpadel, kajti v § 21. novega načrta sprejelo se je določilo: «Od posameznih posestnikov, obrtnih ali trgovinskih podjetij in drugih posamnih in skupnih oseb, ki ceste katekole vrste, mostove in brvi, na katerih ni nobenih mitnic, navadno in v večji meri rabijo, smejo se po razmeri porabe zahtevati doneski za njih vzdrževanje». Ako se bode ta določba sprejela, potem se bodo tudi dotičniki pritegnili. Gledé na te razloge nasvetuje upravni odsek:

Slavni zbor naj sklene:

«1.) O prošnji občine Loški Potok se glede zahtevanja za uvrstitev ondotne okrajne ceste med deželne ceste z ozirom na sklep deželnega zbora z dne 22. decembra 1887, — glede zahtevanja za dovolitev mitnice pa kot neutemeljeno preide na dnevni red.

2.) Občini Loški Potok se dovoljuje za vzdrževanje njeje oddeljene okrajne ceste za leto 1889. iz deželnega zaklada podpore 500 gl.»

(Obvelja brez debate. — Wird ohne Debatte angenommen.)

9. Ustno poročilo upravnega odseka o statutu in programu za deželno vinarsko, sadjarsko in poljedelsko šolo na Grmu (k prilogi 39.).

9. Mündlicher Bericht des Verwaltungsausschusses über das Statut und Programm der Landes-Wein-, Obst- und Ackerbauerschule in Stauden (zur Beilage 39.).

Poročevalec dr. Papež:

Visoki zbor! V imenu upravnega odseka imam čast poročati o poročilu deželnega odbora priloga 39. V 16. seji preteklega zasedanja dne 21. januarja se je sklenil sklep, ki ima tri točke.

Prva točka tega sklepa se glasi:

«1.) Priložen statut in po izvršenih jezikovnih popravah načrt programa po prilogi 26. za deželno vinarsko, sadjarsko in poljedelsko šolo na Grmu pri Novem Mestu se potrdita.»

Kar se tiče te točke, bodem predlog upravnega odseka, naj se vzame to poročilo na znanje, koncem svojega poročila stavlil. Tukaj omenim le, da se je v § 2. nemskega teksta vrinila zopet pomota, ko stoji «sachlich» mesto «fachlich».

Druga točka omenjenega sklepa se glasi:

«2.) Za to šolo razpisati je tretjo učiteljsko službo z letno plačo 600 gl. in prostim stanovanjem, ter je tretji učitelj namestiti z pogodbo.»

O tem predležecem predlogu deželnega odbora ni posebnega odsekovega predloga. Pač pa se vzame ta podelitev službe tudi na znanje.

Tretja točka se glasi:

3.) «Deželnemu odboru se naroča, da z ozirom na nov statut pre naredi službeno instrukcijo za vodjo, adjunkta in učitelja šole na Grmu ter jo predloži deželnemu zboru v potrditev.»

Gledé teh navodil bi bilo pač preobširno delo in za jednostavna navodila neprimerna uporaba dragega časa, da bi bili predrugačili navodilo jezikovno tako, da bi se v njem rabljeni izrazi ujemali z onimi, kakor smo jih sprejeli v deželnih postavah v zadnjih šestih letih, pač pa je treba opozarjati na sledeče tiskovne pomote.

Namreč v § 11. naj se pové namestu «ščedi» «štedi», namestu «močenje v posestvu» «motenje v posestvu», v § 16. «dopust» namesto «odpust». Ravno tako se nahaja več tiskovnih pomot v navodilu za pristava tako v II., § 5. lit. d., v predzanji vrsti «zaporedno številko» namestu «vzporedno» in v navodilu tretjemu učitelju. Razen teh tiskovnih pomot pa predlaga upravni odsek tudi meritorno pre naredbo, da se namreč v navodilu pristavu črka č § 5. «uradnih pobotnic ni treba kolekovati» izpusti in to zarad tega, ker ni pristojen niti deželni zbor niti deželni odbor, tukaj kaj novega ukazovati in bi to menda le motilo katerega uradnika, da bi celo mogel zakriviti kako kazen zarad kolekovanja. Vsi ti popravki in pre naredbe navodila so se v posebnem eksemplaru že zvršile in ta eksemplar priložil mojemu današnjemu poročilu v imenu upravnega odseka, takó da se tudi gledé te tretje točke bolj jednostavno glasi.

Upravni odsek torej predlaga:

Slavni deželni zbor naj sklene:

1.) Poročilo deželnega odbora o statutu in programu za kranjsko deželno vinarsko, sadjarsko in poljedelsko šolo se vzame na znanje.

2.) Podelitev službe tretjega učitelja gosp. Jarneja Černeta se vzame na znanje.

3.) Službena navodila za vodjo, pristava in tretjega učitelja se odobré s premembami, oziroma popravki tiskovnih pomot, kakor so te pre naredbe razvidne v priloženem eksemplaru teh navodil.

Abgeordneter Beschmann:

Der Herr Berichterstatter hat in dem «Navodilo» einige sprachliche Richtigstellungen vorgenommen, allein er hat vergessen, diese «slovenische Anleitung» mit dem deutschen Statut und Programm der Landes-Wein-, Obst- und Ackerbauschule zu Stauden bei Rudolfswert in Einklang zu bringen. Ich erlaube mir diesfalls die Bemerkung vorzubringen, daß ich bereits im vorigen Jahre in diesem hohen Hause einen Antrag gestellt habe, daß an dieser Schule auch die deutsche Sprache als nicht obligater Gegenstand gelehrt werde, welchen Antrag die Majorität abgelehnt hat. Im Laufe dieses Jahres nun hat die Direction der landwirtschaftlichen Schule selbst, welcher man doch gewiß deutschthümelige Tendenzen nicht zuschreiben kann, an den Landesauschuß das Ansuchen gestellt, daß der dritte Lehrer auch mit der Ertheilung des unobligaten deutschen Unterrichtes betraut werden möge, und der Landesauschuß, welcher sich der Wichtigkeit der von der Direction vorgebrachten Gründe nicht verschließen

konnte, beauftragte, entgegen dem Beschlusse des hohen Landtages, den dritten Lehrer an der Ackerbauschule auch damit, jeden Samstag und Sonntag je eine Stunde den Schülern den Unterricht in der deutschen Sprache zu ertheilen.

Diesem Beschlusse des Landesauschusses ist allerdings im «Navodilo» Rechnung getragen worden, indem es im § 2 der Anweisung für den dritten Lehrer heißt: «Tretji učitelj uči slovensčino . . . petje in neobligatno nemščino», allein im Statute ist die gleiche Bestimmung nicht enthalten. Unter den Unterrichtsgegenständen finde ich hier wohl die slovenische Sprache, aber die deutsche wird nicht erwähnt. Ebenso ist im Lehrplane in den sprachlichen Fächern das Deutsche weggelassen. Nun glaube ich, daß es im Interesse der Schule gelegen wäre, wenn diesem Mangel abgeholfen würde, denn nach dem Statute und Programme könnte man zu der unrichtigen Auffassung verleitet werden, daß an unserer landwirtschaftlichen Schule gar nichts Deutsch gelehrt werde. Das Statut und das Programm kommen nun vielen Besitzern in die Hände, welche darauf Wert legen, daß ihre Söhne auch deutsch lernen, sie würden daher dieselben ob Mangels des deutschen Unterrichtes gewiß nicht in die Schule nach Stauden schicken. Es ist also in dieser Beziehung wünschenswert, daß die Ertheilung des unobligaten deutschen Sprachunterrichtes auch im Statute zum Ausdruck gelange, und ich erlaube mir die Anträge des Verwaltungsauschusses dahin zu amendiren, daß auch das Statut und das Programm der Ackerbauschule hinsichtlich des sprachlichen Unterrichtes entsprechend abgeändert werden. Ich bin zwar nicht in der Lage, diesbezüglich einen Antrag zu stellen über die Stundenzahl des deutschen Unterrichtes, jedoch können die betreffenden Anordnungen dem Landesauschusse überlassen werden. Mein Antrag geht also nur dahin, daß das deutsche Statut mit dem «Navodilo» in Einklang zu bringen sei.

Bei dieser Gelegenheit möchte ich mir aber auch erlauben, im Allgemeinen auf einige Ausführungen zurückzukommen, welche schon seinerzeit von dieser (desne — rechten) Seite des hohen Hauses vorgebracht wurden, als es sich um die Ueberfiedlung der Weinbauschule von Slap nach Unterkrain handelte. Es ist damals die Besorgnis ausgesprochen worden, ob von Seite der Bevölkerung Unterkrains der Schule wirklich jene lebhaftes Sympathie entgegengebracht werden wird, wie das von jener (leve — linken) Seite des hohen Hauses betont wurde, und ob von dieser Schule eine gedeihliche Wirksamkeit für unser Unterland zu erwarten sei. Wir waren damals Skeptiker, und unsere Skepsis war nicht unbegründet. Nachdem das Gut Stauden angekauft worden war, stellte es sich heraus, daß es diesem Besitze an den wesentlichsten Dingen gefehlt hat. Wir mußten schon im vergangenen Jahre die Wahrnehmung machen, daß diese Weinbauschule keine Weingärten besitzt, wir mußten nachträglich deren einige dazu kaufen. Ebenso zeigte es sich später, daß kein entsprechender Wald vorhanden war, auch ein Wald mußte dazu gekauft werden. Nun kommt aber der größte Mangel, welcher am meisten zu beklagen ist, daß es nämlich der Schule an Schülern gebricht. Ich habe schon im vorigen Jahre des Umstandes erwähnt, daß ungeachtet aller lobenswerten Anstrengungen, welche der Landesauschuß, der Director, die slovenische Presse, der Wanderlehrer gemacht haben, nur sehr wenige Schüler aus jener Classe der Bevölkerung sich eingefunden

haben, auf welche bei der Errichtung der Schule in erster Linie Bedacht genommen wurde, auf die wohlhabenderen bäuerlichen Besitzer; es hatte sich im Vorjahre nur ein einziger derartiger Schüler aus Unterkrain gemeldet. Ich dachte mir nun, daß wir heuer mit den Stipendien einen besseren Erfolg haben werden; allein ich staunte, als ich aus dem betreffenden Acte beim Landesaussschusse erjah, daß für die 6 ausgeschriebenen Stipendien sich allerdings 6 Bewerber gemeldet haben, von denen jedoch 4 schon wegen des vorgeschrittenen Alters keine Berücksichtigung finden können. Es bleiben also nur noch 2 Bewerber, von welchen nur einer aus Unterkrain gebürtig, der Sohn eines Winzers, also eines armen Mannes, ist und wohl für die Verleihung des Stipendiums in Betracht kommt, wobei jedoch wieder der Umstand in Betracht zu ziehen ist, daß die Schule hauptsächlich mit Rücksicht auf die besseren, wohlhabenderen Schichten der ländlichen Bevölkerung errichtet wurde. Der zweite Schüler, welcher sich nunmehr um ein Stipendium gemeldet hat, stammt aus der Umgebung Laibachs her, wo der Weinbau nicht betrieben wird. Es ist eine bedauernde Erscheinung, wenn die weinbautreibende Bevölkerung unseres Unterlandes, welche der Schule doch das regste Interesse entgegenbringen sollte, für dieselbe fast gar kein Verständnis an den Tag legt. Muß man sich da nicht fragen, wo denn die Ursache dieser Erscheinung zu suchen ist? Einerseits liegt wohl der Grund in der gewohnten bäuerlichen Apathie, welche meint, daß die neuen Methoden des Weinbaues nichts taugen, und daß es am besten ist, in der Weise des Vaters, Großvaters und Urgroßvaters vorzugehen. Ich muß wohl bekennen, daß seinerzeit die Bevölkerung von Wippach an der Schule in Slap ein größeres Interesse gezeigt hat, obwohl Wippach viel kleiner ist als das Unterkrainer Weinland. Es hat damals an Schülern aus Wippach nicht gefehlt, aber auch aus Unterkrain, aus Semitsch, waren deren mehrere. Jetzt, wo die Unterkrainer die Schule vor der Nase haben, machen sie keinen Gebrauch davon.

Nach meiner Meinung gibt es für diesen mangelhaften Zuspruch nur zwei Erklärungsgründe. Der eine ist der, daß die allgemeine Bildung in der Bevölkerung nicht in der wünschenswerten Art und Weise Platz gegriffen hat, daß der Landmann über seine wahren Interessen nicht gehörig aufgeklärt wird.

Der zweite Erklärungsgrund wäre vielleicht der, daß die Organisation der Schule nicht so ist, wie man erwarten und voraussetzen sollte. In dieser letzten Richtung war es vielleicht nicht gut, daß alles so großartig angelegt wurde. Wir haben an derselben Schule drei Professoren, einen Winzer, wir haben einen unverhältnismäßigen großen Besitz angekauft, und im Vorjahre hatte die Schule, wie gesagt, eigentlich nur einen bäuerlichen Schüler aus Unterkrain, und heuer hat sich wieder nur ein geeigneter Bewerber aus Unterkrain gemeldet. Sonach sind die großen Auslagen für die Schule ungerechtfertigt, sie beziffern sich nach dem Voranschlage für das Jahr 1889 auf 11.000 fl.!

Allerdings wird man mir entgegen, daß der Staat ja auch einen Beitrag leistet und mit einem bedeutenderen Betrage concurrirt als das Land. Allein der Beitrag des Staates geht ebenso aus dem Steuergulden der Steuerzahler, wenn sich, wie der Landesbeitrag, die Leistung auch auf weitere Kreise ausdehnt, aber wir müssen doch auch

dafür sorgen, daß die staatlichen Steuergelder eine entsprechende Verwendung finden.

Ich habe mir alle diese Bemerkungen nicht etwa aus Uebelwollen gegen unsere landwirtschaftliche Schule zu machen erlaubt, sondern nur deshalb, weil ich es für am Platze erachtete, wenn im hohen Landtage eine Stimme sich vernehmen lasse, welche es der Bevölkerung von Unterkrain ans Herz legt, eine Schule entsprechend zu würdigen, welche mit so vielen Opfern aus Landes- und Staatsmitteln gegründet wurde.

Landeshauptmann:

Ich bitte den Herrn Abgeordneten, seinen Antrag schriftlich zu überreichen, damit die Abstimmung und Unterstützungsfrage ermöglicht werde.

(Zgodi se. — Geschicht.)

Der Antrag lautet:

«Das Statut und Programm der Landes- Wein-, Obst- und Ackerbauhschule zu Stauden bei Rudolfswert werde bezüglich des sprachlichen, nicht obligaten Unterrichtes im Deutschen mit § 2 des ‚Navodilo‘ in Einklang gebracht.»

Prosim gospode poslance, ki podpirajo ta predlog, naj blagovolé se vzdigniti.

(Se podpira. — Wird unterstützt.)

Predlog je zadostno podprt in torej v debati.

Poslanec Detela:

Ker gospod poročevalec deželnega odbora o soli na Grmu, dr. Vošnjak, ni navzoč, moram jaz prav kratko nekoliko odgovoriti na opazke gospoda predgovornika. Prvič je on trdil, da se je pozneje pokazalo, da posestvo, katero se je kupilo, za to solo nikakor ne zadostuje, da so se potem morali kupiti vinogradi, gozdi itd. Gospôda moja, saj nisino kupili mačka v vreči, saj je vsak vedel, kaj se kupuje, vsakemu je bilo znano, koliko oralov posestvo meri, koliko je vinogradov, njiv, travnikov itd. Vsak je vedel, da pri posestvu ni gozda. Poudarjalo se je že takrat, kaj se bode treba prikupiti, in vsak je vedel in jasno videl, kaj je na tem posestvu. Da pa je to posestvo tako rekoč edino na Dolenjskem za to solo sposobno, spoznavajo vsi strokovnjaki. Tudi gospod referent poljedelskega ministerstva, dvorni svétnik Lorenz, ki je to solo inspiciral, je rekel, da je to posestvo izvrstno za te namene (klici na levi: — Ruše links: Čujte, čujte!); ne vem, kako to, da gospod poslanec Deschmann sedaj toži, da s tem posestvom nismo dobre kupčije napravili. Jaz trdim, da je bila to dobra akvizicija, kajti ne bi dobili za ta denar enakega posestva. Pozneje kupljen vinograd v Trški Gori je izvrsten in v najboljši legi, dobili smo ga za primerno nizko ceno. Tudi gozd, ki se je kupil blizu Grma, je bil po ceni, torej ne vem, da bi se zaradi tega moglo kaj očitati.

Kar se tiče obiskovanja, ni videti, da bi se šola obiskovala tako slabo, kakor trdi gospod Deschmann. Iz letnega poročila je videti, da je bilo lansko leto 14 učencev, letos je že 19 učencev. Na Slapu pa jih je bilo po 12, torej se ne more reči, da ne bi bilo dovolj učencev v šoli na Grmu. Letos se je oglasilo

za prihodnje solsko leto 6 prosilcev za stipendije. To ni tako malo število, in vender kaže, da se ljudje začno zanimati za šolo. Gotovo pa je, da se take šole le polagoma razvijajo, to ni samo na Dolenjskem tako, bilo je tako tudi na Notranjskem in je tudi po drugih deželah, n. pr. na Štajerskem, kjer sem letos sam s poročevalcem deželnega odbora o tem govoril, kateri je naglašal, da je v tem oziru povsod nekoliko apatije pri kmečkem prebivalstvu. To ne zadeva torej samo Dolenjce in samo Kranjce, ampak sploh kmečko ljudstvo, ki take šole večinoma smatra kot nepotrebne.

To se mi je zdelo umestno omeniti, ker, kakor sem že rekel, gospoda referenta dr. Vošnjaka danes ni tukaj, kateri bi stvar natančneje razložil.

Deželni glavar:

Želi še kdo besede?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Ker se nihče ne oglasi dam besedo gospodu poročevalcu.

Poročevalec dr. Papež:

Gospod Deschmann je očital, da v statut ni nič o pouku v nemščini sprejeto. Opozarjam ga le na to, da je bil ta statut lanskega leta v 16. seji sprejet in da ga je odobrilo poljedelsko ministerstvo, torej danes ne bodemo tega statuta predrugačili; tudi ni to na dnevnem redu, da bi ga danes potrdili, marveč deželni odbor imel je le izvršiti, kar se je lani sklenilo, in nam na znanje dati, da se je ta statut od strani poljedelskega ministerstva potrdil. Sporedno s statutom so pa navodila. Da bi pa bilo tako pozabljeno na nemščino, gledé te trditve je gospod Deschmann sam sebi ugovarjal, ker je ravno § 2. navodila tretjemu učitelju navedel, v katerem je rečeno, da ima tretji učitelj poučevati neobligatno nemščino. Še v nekako večjo tolažbo opozarjam gospoda Deschmanna na program lit. F. h., kjer je rečeno, da pri botaniki morajo rastline imeti tudi nemške etikete.

Gospod Deschmann je nadalje rekel, da kmet nima pravega razuma za šolo, da je apatičen. Ugovarjal je že gospod Detela nekako v tem oziru. Usojam si le dostaviti, da je apatija lahko umevna, na Dolenjskem več kakor drugod, ker je ta stran najbolj zanemarjena, posebno v najvažnih razmerah. Šola je za to, da bi se odpravila apatija. Dolenjci so imeli doslej najslabše komunikacije, in gledé vinarstva je ravno tako velika nevarnost, kakor pri trtni uši tudi v drugem oziru, namreč v konkurenci nepristnega vina, in ta konkurenca narašča, čim menj se izvršuje postava gledé ponarejenega vina. Ta postava se skorej nič ne izvršuje sedaj, imel bom priložnost, pri svojem poročilu o trtni uši v eni prihodnjih sej izreči obsirne tožbe in želje. Torej mislim, da ima šola na Grmu tudi enako drugim namen in pomen, pripomoči kmetijstvu in kmečko ljudstvo oživeti, da se bode bolj zanimalo za to šolo, zanimalo za poljedelstvo in vinarstvo. Predlogu gosp. Deschmanna moram torej ugovarjati, in priporočam, naj se sprejmó predlogi upravnega odseka nespremenjeni.

Deželni glavar:

Smatram predlog gosp. poslanca Deschmanna kot spreminjalni predlog k prvemu predlogu upravnega odseka. Wenn der erste Antrag angenommen wird, so ist jede Aenderung des Statutes, wie sie der Herr Abgeordnete Deichmann beantragt, ausgeschlossen, daher ich zuerst über den Abänderungsantrag werde abstimmen lassen.

Prosim gospode, kateri pritrdé predlogu gospoda poslanca Deschmanna, ki se tako glasi:

«Das Statut und Programm der Landes-Wein-, Obst- und Ackerbauschule zu Stauden bei Rudolfswert werde bezüglich des sprachlichen, nicht obligaten Unterrichtes im Deutschen mit § 2 des „Navodilo“ in Einklang gebracht,» naj blagovolé ustati.

(Se odkloni. — Wird abgelehnt.)

Predlog je odklonjen, torej preidemo na glasovanje o predlogu upravnega odseka. Prosim gospode, kateri pritrdé prvemu predlogu, naj blagovolé ustati.

(Obvelja. — Angenommen.)

Predlog je sprejet. Prosim gospode, kateri pritrdé drugemu predlogu, naj blagovolé ustati.

(Obvelja. — Angenommen.)

Predlog je sprejet. Prosim gospode, kateri pritrdé tretjemu predlogu, naj blagovolé ustati.

(Obvelja. — Angenommen.)

Ker predlog obstoji iz treh oddelkov, prosim, da glasujemo tudi v celoti. Gospodje, kateri pritrdé predlogu upravnega odseka tudi v celoti, naj blagovolé ustati.

(Obvelja. — Angenommen.)

Predlog je tudi v celoti sprejet. Preidemo k zadnji točki dnevnega reda.

10. Ustno poročilo odseka za letno poročilo o a) § 5 letnega poročila «Občinske zadeve».

10. Mündlicher Bericht des Rechnungsbereichs-Ausschusses über a) § 5 des Rechnungsbereichs „Gemeinde-Angelegenheiten“.

Poročevalec Robič:

Slavni zbor! Meni je čast v imenu odseka za pretres letnega poročila poročati o § 5. letnega poročila, ki obsega občinske zadeve. Pod marg. št. 1 so navedene vse naklade, katere je dovolil deželni zbor ali pa deželni odbor posameznim občinam. Pri pretresavanji te marginalne številke in teh priklad ni našel odsek nič takega, da bi bilo kaj omeniti. Ravno tako ne pri marg. št. 2, ki obsega občinske takse, in ne pri št. 3.

Četrta marginalna številka pa obsega zadevo mestnega zajma ali loterijskega posojila in dotični račun, ki se nahaja na strani 82. in 83. Najpred moram omeniti, da bilanca, kakor je tukaj stavljena, ni bila tiskana v celoti, kakor druga leta, manjka ji namreč račun anuitét. Šel sem sam k mestnemu knjigovodstvu in si iz glavne knjige pod mojim nadzorstvom dal

die Einführung der Wasserleitung nicht mehr ausreiche und daß daher die verehrliche Gemeindevertretung genöthiget sei, zu diesem Zwecke ein neues Darlehen im Betrage von 500.000 fl. aufzunehmen. Ich muß sagen, daß diese Nachricht allgemein die größte Bestürzung hervorgerufen hat, denn man konnte sich nicht erklären, wie und wofür das Lotterie-Anlehen in so kurzer Zeit verwendet werden soll. Die Ausweise und Nachrichten, welche man über die Gebarung mit diesen Geldern bekommt, oder eigentlich nicht bekommt, geben darüber gar keine Auskunft, denn die Gemeindevertretung sorgt dafür, daß die Bilanzen, die Voranschläge nicht bekannt werden, nicht in die Oeffentlichkeit dringen. Ich wenigstens habe keine andere Gelegenheit, in die Sache einen Einblick zu gewinnen, als nur hier im hohen Landtage, wo uns im Rechenschaftsberichte alljährlich die Hauptbilanz mitgetheilt wird. Und doch finde ich gerade jetzt, wo der Gegenstand ein noch weit größeres Interesse in Anspruch nimmt als je zuvor, daß in der uns vorliegenden Hauptbilanz, ich weiß nicht, ob mit oder ohne Absicht, der «*račun anuitet*» ganz weggelassen wurde. Vielleicht, so dachte ich mir, geschieht das deshalb, weil in der früheren Session im hohen Landtage an dem Ankauf von Papieren zu einer Zeit, wo die Verwendung des Geldes für bestimmte Zwecke schon beschlossen war, Kritik geübt wurde. Allerdings hat der geehrte Herr Berichterstatter uns heute theilweise über den «*račun anuitet*» aufgeklärt und bemerkt, daß die unter «*račun kurzne vrednosti papirjev*» erscheinenden 136.531 fl. 4 kr. zguba, d. i. Verlust, bedeuten. In der kurzen Zeit läßt sich die Frage nicht so gründlich studieren, als wenn man den Ausweis einige Zeit gedruckt vor sich gehabt hätte. Ich möchte mir aus diesem Grunde eine Bitte an den Landesauschuß erlauben, welcher ja alle Vorlagen an den Landtag und die Ausführungen des Rechenschaftsberichtes, z. B. den Bericht über die «*posojilnice*» auf Seite 53, zweisprachig drucken läßt und nur in diesem Falle es nicht der Mühe wert findet, uns auch die Bilanz verständlich zu machen, es möge in Zukunft diese so wichtige Angelegenheit ebenfalls in beiden Sprachen vollständig gegeben werden. Es wäre dies sogar im Interesse der Gemeindevertretung selbst gelegen, denn diese wird ja genöthiget sein, den Credit nicht allein bei denjenigen Herren in Anspruch zu nehmen, welche slovenisch verstehen, sondern wird sich diesfalls auch in anderen Kreisen umsehen müssen. Einerseits also halte ich es für wünschenswert, daß die Bilanz in beiden Sprachen vollständig zum Abdrucke gelange, andererseits aber halte ich es für nothwendig, daß sowohl die Hauptbilanz als auch der Voranschlag des Lotterie-Anlehens im Rechenschaftsberichte vollständig publicirt werde. Dadurch würde wenigstens einigermaßen das Publicum in der Sache informiert werden.

Ich kam an das Gesagte natürlich keine Anträge knüpfen, möchte aber die Bitte an den Landesauschuß nochmals wiederholen.

Bedauerlich ist, daß, wie aus der Hauptbilanz ersichtlich ist, die Coursverluste von 24.525 fl. auf 136.531 fl. gestiegen sind, daß die Schuld der Stadtgemeinde an den Anlehensfond fortwährend im Wachsen begriffen ist, sie betrug im Jahre 1886 72.909 fl. und ist bis Ende 1887 auf 106.882 fl. angelauten. Unerklärlich ist es ferner, daß, ob schon die Forderung des Creditinstitutes in Triest Ende 1887 auf 415.656 fl. gestiegen war und man den Geldbedarf voraussehen mußte, dennoch der Stand der eigenen verpfändeten

Obligationen von 923.716 fl. auf 993.561 fl. Ende 1887 erhöht wurde, das ist sozusagen nichts anders als ein Börsenspiel mit fremdem Gelde, dem Gelde der Steuerträger der Gemeinde, das alles können wir hier natürlich nicht ändern, es lassen sich auch keine Anträge daran knüpfen, aber ich wiederhole, Aufklärung thut dringend noth, und die Gemeindevertretung wird nur im eigenen Interesse handeln, wenn sie dafür sorgt, daß das Publicum Einblick in den Stand der Sache gewinne und sich vielleicht beruhige, so aber befürchtet man längst, ob mit oder ohne Grund, lasse ich dahingestellt, und zwar allgemein, nicht bloß bei unserer Partei, daß mit dem Lotterie-Anlehensfonde nicht entsprechend gewirtschaftet worden ist.

Poslanec Grasselli:

Gospod predgovornik, ki se od tistihmal, kar v mestni hiši gospoduje narodna večina, vselej v očetovski skrbi oglašja pri tej točki dnevnega reda v deželnem zboru, oglašil se je po stari navadi tudi danes. Mislim pa, da bodo njegove besede na deželni zbor naredile vtis, katerega so naredile name, namreč, da gospod predgovornik prav za prav ni vedel, kaj bi očital in da je le nekaj iskal, kar bi očital, *ut aliquid dixisse videatur*. Iz njegovih besed namreč nisem mogel posneti dejanskih opazk, proti katerim bi bilo mogoče tukaj ugovarjati. On je obžaloval, da niso proračuni posojila izloženi na ogled. Kolikor se spominjam, se ti proračuni nikdar niso izlagali na ogled, pač pa se izlagajo na ogled vsi drugi proračuni, in vsako leto jeseni je čitati v vseh novinah, da so proračuni mestne občine, tikajoči se mestne blagajnice in vseh fondov, s katerimi upravlja mestna občina, izloženi na ogled. Če bi deželni zastop ali deželni odbor zahteval, da se proglasé tudi proračuni posojilnega zaklada, in ako bi bila ta zahteva v obstoječih propisih utemeljena, se mestna občina gotovo tej zahtevi ne bode postavila po robu, nego radostno ustregla jej, ker nima nobenega uzroka, kollečkaj prikrivati.

Gospodu Luckmannu se je to čudno zdelo, da ni natiskan tukaj račun anuitet, in pristavil je, da ne vé, ali se je to zgodilo le slučajno ali z namenom. Kar se tiče mestne občine, častitega gospoda poslanca zagotavljam, da ona ni imela namena, to prikrivati in ne vem, koga zadeva krivda, da letos ta račun ni natisnen v letnem poročilu deželnega odbora.

Gospod poslanec Luckmann je dalje obžaloval, da se je izguba na kurzu v poslednji bilanci zelo pomnožila. To je gotovo obžalovati, ali ta pomnožitev izgube, to znižanje kurza ni zadelo samo posojilnega zaklada Ljubljanskega mesta, ampak zadela je vse zavode, kateri imajo naložene svoje fonde v državnih papirih, katerih kurz se je ravno lansko leto, ko so se sklepali letni računi, zelo znižal in stal jako neugodno. V poslednjih devetih mesecih letošnjega leta pa se je kurz zopet zdatno zboljšal, pač se ne do tje, kjer je bil takrat, ko je mestni posojilni zaklad nakupil zalibog tiste papire po visokem kurzu. Gospod poslanec Luckmann se je naposled spotikal tudi nad tem, da dolg mestne občine nasproti posojilnemu zakladu vedno raste. Mestna občina bode ta dolg gotovo rada vrnila poso-

jilnemu zakladu, kadar se ji dohodki tako zboljšajo, da bode brez občutljivega nakladanja novih bremen mestnim občanom mogla ta dolg poravnati; ako se bode mestni občini to omogočilo, ako se bode n. pr. povzdignila, kakor želi mestna občina, gostaščina in ako se ji bodo odprli drugi viri dohodkov, bode brez obremenjenja občanov lahko kmalu povrnila sedanje svoje dolgove in vrhu tega še skrbela za mnoge nove mestne naprave.

Gospod Luckmann je o začetku svojega govora in na njega koncu trdil, da ga je spreletel strah, ko je slisal, kako stoji posojilni zaklad, in trdil je vrhu tega, da se je tak strah polotil vsega mestnega prebivalstva, in sicer ne samo pristašev njegove stranke, ampak mestnega stanovništva v obče. Reči moram, da prvokrat danes slisim o tem strahu! Javljati se mora torej na tako tajni način, da niti ne prodre v javnost. Iz tega pa sklepam, da ta strah ne more biti tako velik, in čuditi se ni, da ne eksistira, ker res ni upravičen.

Gospod poslanec Luckmann je dejal, da bi bilo zeleti pojasnil in kontrole. Gospoda môja, nihče se ne ustavlja kontroli, in sedanji mestni zastop se je nikakor ne boji. A gospod Luckmann le zmiraj zahteva, da bi morala kontrola izhajati od deželnega zbora in deželnega odbora. Prejšnji čas tega nismo nikdar slisali in ta točka dnevnega reda, poročilo o dotičnem paragrafu poročila deželnega odbora se je zmiraj vzelo na znanje «ohne Sang und Klang», mirno in tiho, in stvar je bila pri kraji. Mislim pa, da bi gospod Luckmann, ki tukaj ne govori kakor zastopnik vélikega posestva, ampak kot pristaš nasprotne naše stranke, jaz mislim, naj bi on pristašem svojim rajši svetoval, naj se oni udeležujejo kontrole mestnega posojila tam, kjer se ž njim upravlja. Zakaj pa se nasprotna stranka dosledno odteza in niti ne poskuša, da bi zopet neposreden vpliv pridobila si na upravo z mestnim posojilom.

Kakor sem rekel, gospod poslanec Luckmann ni stavil nobenih konkretnih predlogov, in na to, kar je navel, odgovoril sem na kratko in pristavljam le še, da proti nasvetom odseka za pretresanje letnega poročila deželnega odbora nimam ničesar ugovarjati. Le kar se tiče poslednjega predloga, kolikor sem ga razumel, merečega na to, da je v mestni inventar sprejemati znanprej tudi klavnico, naglašati moram stališče mestnega zastopa, da on klavnice ne smatra delom prave občinske inovine za toliko časa ne, dokler ta klavnica prav za prav spada k loterijskemu posojilu, katerega del je investiran v tem poslopi. Istotako ne namerja mestna občina letos dovršene vojašnice sprejeti v inventar mestne občine, nego hoče tudi znanprej imeti jo v evidenci posojilnega zaklada. Vender se tukaj ne bom dalje spuščal v to, ampak označil sem le stališče mestnega zastopa in prepuščam stvar daljni razpravi med velečestitim deželnim odborom in mestnim zastopom.

Abgeordneter Luckmann:

Ich möchte mir erlauben, auf die Ausführungen des sehr geehrten Herrn Bürgermeisters nur wenige Worte zu erwidern, um hervorzuheben, daß meine Rede nur dahin gegangen sei, daß bezüglich des Lotterie-Anlehens sowohl im

Interesse der Gemeindevertretung als auch der Bewohner Laibachs die größtmögliche Publicität wünschenswert wäre und daß zu diesem Zwecke die Veröffentlichung der Hauptbilanz und deren Anhang in beiden Sprachen erfolge. Unstreitig würde das im Interesse der Gemeinde selbst liegen. Die Aeußerung des sehr geehrten Herrn Bürgermeisters, daß in früheren Jahren, als unsere Partei noch die Wirtschaft geführt hat, nie eine Bemerkung über die Bilanz des Lotterie-Anlehens gemacht wurde, muß ich dahin beantworten, daß damals diesbezüglich auch wirklich keine andere Bemerkung möglich gewesen wäre, als der Ausdruck des Lobes oder Dankes für die Art und Weise der Wirtschaft mit dem Lotterie-Anlehen. Jedes Jahr war ein Ueberschuß zu verzeichnen, im Jahre 1882 z. B. betrug der Ueberschuß 43.517 fl., welcher für Gemeindezwecke verwendet werden konnte, und als 1882 das Lotterie-Anlehen anderen Händen übergeben wurde, war der Stand desselben ein vorzüglicher. Seit Sie es aber haben, meine Herren, steht der Gewinn- und Verlustconto, welcher statt des Investitions-Conto eingeführt wurde, unverändert auf 83.231 fl. 40 fr., derselbe hat sich auch nicht um Einen Kreuzer vermindert, das Lotterie-anlehen ergab keinen Ueberschuß mehr, und alle Contis scheinen mehr oder weniger versteckte Verluste zu enthalten. Das gibt zu Besorgnissen Anlaß, sowie der Umstand, daß das Lotterie-Anlehen, welches hauptsächlich zum Zwecke der Einführung der Wasserleitung aufgenommen wurde, jetzt schon verbraucht ist, bevor man für die Wasserleitung, so zu sagen den ersten Spatenstich gemacht hat.

Poslanec Grasselli:

Zavračati moram samo poslednjo trditev gospoda poslanca Luckmanna, da je loterijsko posojilo porabljeno. To ni resnično. Sedaj ravno z ozirom na neugodno stanje kurza državnih papirjev ne kaže, da bi se to loterijsko posojilo porabilo za daljše investiranje, in le to je povod, da mestna občina želi vzeti drugo posojilo. To pa je stvar, o kateri se bode takrat govorilo, kadar pride poročilo o novem posojilu v deželni zbor, in mislim, da bode mestna občina lahko porabila novo posojilo in vrhu tega še vse to, kar je intaktno ostalo od prejšnjega posojila, ker ima narediti toliko reči, da po mojih mislih v nekaterih letih niti vse to zadostovalo ne bode. Sicer pa moram reči, da se popolnoma strinjam o tem z gospodom Luckmannom, da bodi v takih stvaréh vse kolikor mogoče jasno in javno.

Poročevalec Robič:

Ker je na ugovore gospoda poslanca Luckmanna poslanec in mestni župan gospod Grasselli temeljito odgovoril in mu vse pojasnil, ni meni treba dajati več pojasnil. Proti predlogom ni ugovora, torej nimam ničesar več omeniti, in priporočam odsekove predloge visokemu zboru, da jih sprejme.

Deželni glavar:

Pristopimo k glasovanju.

(Vsi predlogi odsekovih obveljajo v drugem in tretjem branji. — Sämtliche Ausschüßsanträge werden in zweiter und dritter Lesung angenommen.)

b) § 3 letnega poročila „Deželno-kulturne in zdravstvene zadeve“.

b) § 3 des Rechnungsbereiches „Landescultur- und Sanitäts-Angelegenheiten“.

Poročevalec Stegnar:

Slavni zbor! § 3. obsega 32 marginalnih točk. Od 1. do 25. se poroča o deželni kulturi, v 26. in 27. o agrarnih razmerah, v ostalih 5. pa o zdravstvenih zadevah. Odsek za letno poročilo je ta paragraf vestno pregledal in se uveril, da se je deželni odbor pošteno trudil, sklepe slavnega zbora spolniti, kolikor je iz lanskega zasedanja bilo mogoče; za to odsek za letno poročilo nasvetuje:

Slavni zbor naj sklene:

1.) «Marginalne točke § 3., in sicer: 1, 2, 3, 4, 5, 8, 13, 15, 16, 17, 21, 25, 26, 28, 30 in 32, vzamejo se na znanje.»

(Obvelja — Angenommen.)

Gledè na one deželno-zborske sklepe, katere je imel izvršiti deželni odbor v izročnem področji, nasvetuje odsek za letno poročilo: «Slavni zbor naj sklene:

2.) «Pod marg. št. 6, 7, 10, 11, 12, 14, 18, 19, 20, 23, 29, 31 nahajajoča se poročila deželnega odbora naj blagovoli visoka zbornica odobrovaje na znanje vzeti in potrditi.»

Deželni glavar:

Želi kdo besede k temu predlogu?

Poslanec Pakiž:

V prvem oddelku marg. št. 20. se nahaja poročilo o preiskavi podzemeljskih vodotočev v Kočevsko-Ribniški in Dobropoljski dolini. Tukaj je v poročilu nejasnost, kajti v predlogu je bila tudi Loškopotoška dolina omenjena. Tako se je stavil predlog lanskega leta, pa tudi v prejšnjih letih, ker Loškopotoška voda ni v zvezi z Ribniško dolino, ampak je vsa druga dolina. Ob enem bi se pa še usojal omeniti, ker se to preiskovanje ni izvršilo po gospodih, ki so bili za to določeni in ker je mogoče, da se letos sploh ne bode več izvršilo, naj bi slavni zbor izrekel željo, da se to izvrši drugo leto, ker s samim obetanjem ni pomoči. Drugega nimam nič omeniti.

Deželni glavar:

Želi se kdo besede?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Torej glasujmo. Prosim gospode, ki pritrde drugemu predlogu odseka za letno poročilo, naj blagovolé ustati.

(Obvelja. — Angenommen.)

To, kar je gospod poslanec Pakiž izrekel, smatram za osobno željo gospoda poslanca, kakor je sam naglašal. Prosim gospoda poročevalca, da nadaljuje.

Poročevalec Stegnar:

Med temi stevilkami, katere je slavni zbor ravnokar sprejel, se ne nahaja marginalna točka 9., ki govori o načrtu zakona v povzdigo živinoreje. Odsek za letno poročilo je to važno vprašanje tudi razmišljeval in končno prišel do zaključka, da bi bilo jako koristno, ko bi se ta stvar še letos v obravnavo vzela v deželni zbornici. Deželni odbor je sicer svojo dolžnost točno izvršil in izročil dotični načrt, katerega je izprosil od visoke vlade, kmetijski družbi, katera pa menda načrta še ni amendirala in vloge rešila. (Poslanec Murnik kliče: — Abgeordneter Murnik ruft: Je že!) Vsaj v letnem poročilu se ne nahaja ničesar o kaki rešitvi.

Deželni glavar:

Da prikrajšam obravnavo, bi naznanil, da je kmetijska družba svoje mnenje pred približno 10 do 12 dnevi doposlala ter se je tudi že deželni odbor o tem posvetoval in sklenil, to postavo predložiti še v tem zasedanju, če bode količkaj mogoče.

Poročevalec Stegnar:

Radostno pozdravljam poročilo gospoda deželnega glavarja; odsek je s svojega stališča obžaloval, da se predloga o tem načrtu toli važnem za povzdigo domače živinoreje zakasneva; zdaj imamo torej tolažljivo vest in mi ni treba še kaj k tej stvari opomniti, torej tudi ne bodem stavil v odseku sklenjenega nasveta, ampak predlagam, da se jemlje marg. št. 9. na znanje.

(Obvelja. — Angenommen.)

K marg. št. 11. odsek za letno poročilo nasvetuje visoki zbornici to-le:

3.) «Deželnemu odboru se naroča prositi visoko c. kr. deželno vlado, naj blagovoli posredovati, da se potom c. kr. okrajnega šolskega sveta v Postojni od ljudske šole na Gočah zahtevana pojasnila v zadevi šolskega vrta predložé skoro deželnemu odboru, po katerih se bode soli dovoljena podpora odmerila in nakazala.»

Stvar je ta. V lanskem zasedanju se je na prošnjo občine Goče dovolilo deželnemu odboru, da sme iz deželno-kulturnega zaklada nekoliko podpore nakloniti občini, ki si je omislila šolski vrt v vrednosti 475 gld.; toliko pa ni zmogla občina, zato je bilo primanjkuje okoli 200 gld. Deželni zbor je uvaževal to okolščino in naročil deželnemu odboru, da prošnjo primerno reši, namreč pod tem pogojem, da občina Goče pošlje še nekoliko potrebnih pojasnil gledé računov in drugih razmer. Mislim, da je občina gotovo tudi dala ta pojasnila; kajti ako pričakujejo občine kako podporo, rade ustrezajo takim zahtevam. Ležati pa mora stvar pri c. k. okrajnem šolskem svetu v Postojni, in zarad tega tudi deželni odbor doslej se ni mogel nakloniti namenjene podpore, dasiravno je je občina zelo potrebna. Šolski vrti so velike važnosti za povzdigo kmetijstva, in vsaka zamuda pri napravi in pri umnem obdelovanji šolskih vrtov je pomenljiva

izguba, posebno na Vipavskem, kjer daje sadjarstvo pred vsemi pridelki največji dobiček. Zarad tega mislim, da bi se stvar hitro rešila in da bode deželni odbor precej naklonil podporo, da se le dotični dopis predloži od okrajnega šolskega sveta. Vsi gospodje v odseku so se strinjali v tem, da se visoka deželna vlada naprosi, naj bi ona blagovolila posredovati, da se dotični izkaz predloži deželnemu odboru. Nasvetujem torej, da se pritrjuje predlogu odseka za letno poročilo.

(Obvelja. — Angenommen.)

Pri točki 22. je imel odsek za letno poročilo tudi mnogo razgovora. Stvar je jako važna in zadeva zagradbo potoka Pišenca. Kdor se je po Gorenjskem kedaj vozil mimo Kranjske Gore, je imel ob suhem vremenu žalosten prizor pred očmi. Nekako kamnato morje zavzema tam veliko široko Kranjskogorsko dolino. Po tej kamniti in skaloviti pušlini se ob hudem vremenu razliva hudournik s tako silo, da je Kranjska Gora v veliki nevarnosti; posebno pa ob bregih biva-joči Kranjskogorci so v takem položaji, da je njihovo posestvo v veliki nevarnosti. Že tri leta se vršé obravnave; vsako leto se poudarja velika potreba, da se zagradi potok Pišenca, pa obravnave ne pridejo do nikakoršnega konca. Kranjskogorski prebivalci, osobito posestniki so ubogi, jako ubogi, njihovo skupno imetje ne znaša menda mnogo več nego 20.000 gld., in od teh se zahteva, da bi Bog vé koliko storili za zagradbo Pišence. Deželna vlada je mnogokrat poudarjala, pa tudi ministerstvo, da bi v prvi vrsti treba bilo ustanoviti vodno zadrugo. Dobro, ako bi bilo res to mogoče doseči in če bi člani te vodne zadruge bili imoviti posestniki, potem bi bilo tudi pričakovati, da bi doneski te vodne zadruge bili toliko zdatni, da bi s podporo države in dežele konec storili nesreči, ki preti Kranjski Gori. Ker pa ta vodna zadruga niti oživetiti ne more in ker tudi pripravljanje lesa iz Kranjskogorskih gozdov ni tako lahko, kakor se je nadejati bilo po prvotnem mnenji, zato se stvar zavlačuje že mnogo časa, in morebiti bodemo čuli še letos ali prihodnjo spomlad, da so posestniki ob bregu Pišence že splavali po vodi. Stvar je na več strani zaprečena, zato je treba mnogo storiti za dobavo potrebne zaklade. Zarad konkurence je treba, da država obilo pritegne, dežela in občina pa tudi, da svoje storite. Odseku za letno poročilo se zdi, ker dosedanjim potom ne bode kmalu ugodne rešitve, da bi se le po prvotnih naredbah visoke vlade dalo kaj doseči, zato je sklenil nasvetovati:

4.) «ad marg. 22. Visoka c. kr. vlada se naprosi, da bi se zagradba hudournika «Pišenca» vršila po prvem, od visokega c. kr. poljedelskega ministerstva z odredbo dné 11. januarja 1887 št. 15.500 iz l. 1886 določenem projektu, ki se je naročil gozdno-tehničnemu oddelku za zagradbo hudournikov v Beljaku.»

Ta projekt je priznal ne le samo deželni odbor, ampak pripoznali so ga tudi strokovniki, in zato misli odsek za letno poročilo, da je treba ta projekt vzdrževati in storiti potrebne korake.

Poslanec Robič:

Slavni zbor! Že lanskega leta sem od tega mesta poudarjal, da bode vodna zadruga, katera se name-rava, ostala le na papirji. Rekel sem to iz lastnega prepričanja, ker so mi razmere vseh tistih posestnikov prav dobro znane. Kako je mogoče, takim siromakom, kakor so ti, take troške zmagati za zagradbo, kakor se tukaj zahtevajo, da ne bode hudournik ne le njim, ampak vsej vasi nobene škode delal? Že gospod poročevalec je poudarjal, da je stvar nujna, in tudi jaz moram to reči. Ko začne pri nalivih ta hudournik naraščati, nese hlode in kamenje, napravi drugi brod, in ako se s tem voda zajezi, znajo hiše po vrsti iti po vodi, kar jih je pod bregom.

Hiša št. 54 je komaj nekaj korakov od vode. Ko bi se tam voda zajezila, jo bode odnesla, in potem gredó še druge za njo. Lanskega leta smo brali v poročilih okrajnega glavarstva, da vasi ne žuga hudournik. Temu se moram čuditi, saj teče hudournik Pišenca skozi vas, na desnem bregu od mostu doli je 10 hiš, vse so večjidel ob vodi, na levem bregu jih je tudi dosti, vas je torej v nevarnosti. To pa je povsod, da so tisti, ki so bliže vode, prvi prizadeti. Tudi Tre-biža ne gré skozi vso vas Rateče in so ondi tudi le nekateri posestniki prizadeti, a vender je vlada to reč v roko vzela in potok dobro zagradila, da letos ni bilo skorej nič škode. Mislim, da je tudi tukaj potreba, da pripomore država v prvi vrsti, potem pa tudi dežela z zdatno podporo, da se vas preteči ji nevarnosti obvaruje. Kdor je tam okoli hodil, je moral pač videti, kako je voda nekdanj hodila in koliko je zemljišča odnesla. Ako se ne bode pri Babi — in ne pri Bobi, kakor je v lanskem stenografskem zapisniku napačno zapisano — zagradilo, je vse drugo delo zastoj. Zabraniti je treba, da voda ne bode gramoza in skalovlja proti vasi nosila, potem bode mirneje tekla.

Po leti, ko so gospodje iz Beljaka prišli, menda še nič vode videli niso, kajti ta hudournik se kmalu posuši. Sedaj, ko je že več časa deževalo, bi bilo mogoče videti, da je treba nujnega dela, da se zabrani škoda, katera vasi preti. Torej toplo priporočam predlog odsekov.

C. kr. deželni predsednik baron Winkler:

Oglasil sem se k besedi samo, da bi branil vlado proti očitanju gospoda predgovornika, kakor da bi bila morda vlada v tej stvari kaj zamudila. Vlada je skazala svojo dobrohotnost in radovoljnost, obljubila je dotično podporo, ali zanašati se v vsakem primerljeji le na vlado, da bode ona vse troške prevzela, to je zahtevanje, kateremu vlada ne more ustreči. Od visokega ministerstva za poljedelstvo sem v dotični zadevi dobil odgovor, naj tisti, ki so v prvi vrsti udeleženi, tudi od svoje strani kaj storé, vlada od svoje strani ne bode manjkala, tem revežem, ki so res v veliki nevarnosti, pomagati, da se zvrši delo z zedinjenimi močmi. Ponavljati moram, da na vlado samo zanašati se, da ona poseže v svojo blagajnico, ne da

bi ti, ki so najpred udeleženi, storili sami svoje dolžnosti, to ni pot, po kateri bi dosegli zaželjeni cilj in konec.

Poslanec Detela:

Tudi jaz bi stvar toliko pojasnil, da je zadržek poglavitno ta, ker so se tamošnji prebivalci pri obravnavi branili, prevzeti troške na vso občino. Eden je dejal: «Ti imajo več koristi, oni na drugem bregu Pišence pa ne», in to je branilo, da se ni les iz občinskih gozdov dobil. Dežela je dovolila 1950 gld., država 600 gld., les pa bi morala občina dati. Ko pa se je pri razpravi pokazalo, da niti prebivalci ne priznavajo, da je to splošne koristi ter so nekateri celo rekli, da niso pri tem nič prizadeti, ni bilo mogoče te zagradbe kot občinske stvari spoznati, in prišlo je do tega, da se mora osnovati vodna zadruga, in tako je ta stvar zaostala.

Poročevalec Stegnar:

Ker gospodje niso ugovarjali zoper nasvet odsekov, ampak le stvar pojasnjevali in dodajali še svoja mnenja, omeniti nimam ničesar več.

Deželni glavar:

Preidemo k glasovanju. Gospodje, ki pritrdé ravno pred prečitanemu predlogu odseka za letno poročilo k marg. št. 22., naj blagovolé obsedeti.

(Obvelja. — Angenommen.)

Predlog je sprejet.

Poročevalec Stegnar:

Marg. št. 24. govori o zagradbi Savskih bregov pri Stožicah in Tomačevem. Ker je pri tej točki rešiti se načelno vprašanje, ali prevzame dežela jamstvo za povračilo državnih predplačil, odstopi se ta marg. št. finančnemu odseku v poročanje.

K marg. št. 27. nasvetuje odsek za letno poročilo: 5.) «Izkaz o denarnem prometu Kranjskih posojilnic naj visoki zbor jemlje na znanje in pritrjuje želji odseka za letno poročilo, da bi se v prihodnjih izkazih k vsaki posojilnici dostavilo ustanovno leto.»

Na 52. strani so izkazane vse posojilnice, in zanimivo bi bilo, ko bi pri vsaki stalo tudi ustanovno leto, in sicer zarad tega, ker se iz dobe obstanka dà sklepati na napredek; priporočam torej nasvet odsekov, da ga slavni zbor sprejme.

(Obvelja. — Angenommen.)

Nekoliko besed si usojam še izprosi od visoke zbornice, ker stojimo na koncu šestletne dobe. Odsek za letno poročilo je mislil, da je pristojno, ako izrečemo zahvalo slavnemu deželnemu odboru na njegovem trudapolnem delu, ter nasvetuje slavnemu zboru:

6.) «Na skrbnem, trudapolnem in uspešnem delovanju v pretekli letni, osobito pa v celi šestletni deželno-zborski dobi, med katero se je toliko važnih zakonov priredilo, narodno-gospodarstvenih naredeb izvršilo, potrebnih in koristnih zavodov ustanovilo, kar se vse v šestletnih deželno-odborskih poročilih sijajno zrcali, izreka deželni zbor svoje priznanje in svojo najtoplejšo zahvalo slavnemu deželnemu odboru.»

(Obvelja. — Angenommen.)

Deželni glavar:

S tem je končan današnji dnevni red. V prvi vrsti imam naznanjati, da upravni odsek zboruje danes ob 4. uri popoldne; finančni odsek ima sejo danes popoldne ob 3. uri in v ponedeljek ob 9. uri dopoldne. Gospod načelnik prosi gospode člane, da točno pridejo k sejam, da se s čakanjem ne trati čas.

Prihodnjo sejo določujem za prihodnji torek, t. j. 16. oktobra t. l., s sledečim dnevnim redom:

(Glej dnevni red prihodnje seje. — Siehe Tagesordnung der nächsten Sitzung.)

Sklepam sejo.

Konec seje ob 1 uri popoldne. — Schluss der Sitzung um 1 Uhr nachmittags.